

ตารางที่ 2.1

ปริมาณการผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดีบุก

ปี	ปริมาณการผลิต** (ตัน)	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	กำลังการผลิต (ตัน)	ร้อยละของกำลังการผลิต
2501	n.a.	-	6,000	-
2504	n.a.	-	22,000	-
2514	12,486	-	22,000	58.04
2515	14,624	-	22,000	68.79
2516	23,062	-	82,000	28.10
2517	27,110	17.6	82,000	33.10
2518	20,889	-22.9	60,000	34.82
2519	26,215	25.5	60,000	43.69
2520	36,118	37.8	60,000	60.20
2521	43,959	21.7	60,000	73.27
2522	64,844	47.5	60,000	108.10
2523	70,183	8.2	60,000	117.00
2524	78,834	12.3	60,000	131.40
2525	62,226	-21.1	150,000 *	41.48
2526	73,114	17.5	150,000 *	48.74
2527	91,974	25.8	150,000 *	61.32

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงอุตสาหกรรม

* ประสิทธิภาพแผ่นเหล็กกล้า 120,000 เมตริกตัน/ปี และแผ่นเหล็ก

ชุบดีบุก 30,000 เมตริกตัน/ปี วัสดุได้รับการส่งเสริมในปี 2522

** เป็นปริมาณการผลิตที่ผลิตจริงในแต่ละปี ไม่รวมสต็อกต้นปี

ตารางที่ 2.2

บทบาทแผนเหล็กเค็บบดกปี 2514-2527

ปี	อุปทานจาก แหล่งภายใน ประเทศ *		อุปทานจาก แหล่งภายใน นอกประเทศ **		อุปทานทั้งหมด (ตัน)	อุปทานจาก แหล่งภายใน: อุปทานจาก แหล่งภายนอก
	ตัน	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)	ตัน	อัตราเพิ่ม (ร้อยละ)		
2514	12,768	-	38,306	-	51,074	0.33
2515	15,134	18.53	37,750	-1.45	52,884	0.40
2516	23,869	57.72	46,504	23.19	70,373	0.50
2517	30,700	28.62	30,969	-33.41	61,669	0.99
2518	26,516	-13.63	24,613	-20.52	51,129	1.07
2519	29,265	10.37	44,746	81.80	74,011	0.65
2520	39,062	33.48	50,434	12.71	89,496	0.77
2521	46,652	19.43	43,882	-12.99	90,534	1.06
2522	65,661	40.75	65,667	49.64	131,278	1.00
2523	75,129	14.42	27,069	-58.78	102,198	2.78
2524	83,130	10.65	62,420	130.60	145,550	1.33
2525	68,973	-17.03	41,358	-33.74	110,331	1.67
2526	78,359	13.61	61,112	47.76	139,471	1.28
2527	99,705	27.24	62,094	1.61	161,799	1.61

ที่มา: กระทรวงอุตสาหกรรมและสถิติกรมศุลกากรปี 2515-2527

* คือปริมาณการขายบวกด้วยปริมาณส่งออกบวกด้วยสต็อกปลายปี หรือคือปริมาณการผลิตบวกสต็อกต้นปี

** คือปริมาณการนำเข้า

ภายนอกประเทศเป็นปริมาณแผ่นเหล็กเคลือบดบุกที่นำเข้าในแต่ละปี อุตสาหกรรมปริมาณเพิ่มขึ้น ลดลง ในแต่ละปี ตลอดระยะเวลาตั้งแต่ปี พ.ศ.2514 ถึงปี พ.ศ.2527 สัดส่วนของอุตสาหกรรม จากแหล่งภายในและอุตสาหกรรมจากแหล่งภายนอกมีสัดส่วนเพิ่มขึ้นตามลำดับจากปี พ.ศ.2514 เป็นต้นมาและเริ่มมีสัดส่วนเท่ากับ 1 ในปี พ.ศ.2521 และ 2522 แสดงถึงอุตสาหกรรมจากแหล่งภายนอกเริ่มลดลง ตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 เป็นต้นมา อุตสาหกรรมจากแหล่งภายในมีปริมาณเพิ่มขึ้นมากกว่า อุตสาหกรรมจากภายนอกประเทศ แต่อย่างไรก็ตามนับได้ว่ายังคงมีอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดบุกจาก แหล่งภายนอกสูง

2.1.2 โครงสร้างต้นทุนการผลิตของอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดบุก ในการผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดบุกใช้วัตถุดิบที่สำคัญคือ แผ่นเหล็กดำ (BLACK PLATE) ดิบก และสารเคมีต่างๆ แผ่นเหล็กดำ (BLACK PLATE) เป็นปัจจัยที่สำคัญที่สุดในการผลิตแผ่นเหล็ก วัลคาไนซ์จนจำเป็นต้องนำเข้าจากต่างประเทศทั้งหมด เนื่องจากประเทศไทยไม่มีการผลิต เหล็กแผ่นจากตารางที่ 2.3 อุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดบุกมีปริมาณการนำเข้าแผ่นเหล็กดำ เพิ่มขึ้นทุกปีในปี พ.ศ.2521 การผลิตมีการใช้แผ่นเหล็กดำ 43,942 ตัน เพิ่มเป็น 105,686 ตัน ในปี พ.ศ.2527 ราคาแผ่นเหล็กดำที่ใช้ในการผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดบุก มีราคา 8,044.7 บาทต่อตัน ในปีพ.ศ.2521 มีมูลค่าเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ.2527 มีราคาเพิ่มเป็น 11,445.22 บาทต่อตัน เพิ่มขึ้นประมาณ 3,400 บาทต่อตัน

ดิบกที่ใช้ในการผลิตนี้ได้จากภายในประเทศ โดยซื้อจากบริษัท ไทยแลนด์สเม็ลตง จำกัด, บริษัทแพร่เวีย จำกัด, บริษัท โลหะกรรมไทย จำกัด, บริษัท สยามเม็ลตดิวโรดักชั่น จำกัด และโรงงานถลุงดิบกไทย จากตารางที่ 2.4 จะเห็นว่าในปีหนึ่งๆ มีการใช้ดิบกในการ ผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดบุกเป็นมูลค่าสูง เนื่องจากมีราคาเฉลี่ยต่อตันสูงมากและมีแนวโน้มเพิ่มขึ้น ทุกปี ยกเว้นในปี พ.ศ.2527 ราคาต่อกิโลกรัมลดลงเหลือ 287,165.80 บาทต่อกิโลกรัม จากปี พ.ศ. 2526 ประมาณ 7,856 บาทต่อกิโลกรัม ดิบกนี้ใช้ในการเคลือบผิวหน้าแผ่นเหล็กดำ ปริมาณการใช้ ดิบกจึงขึ้นอยู่กับปริมาณการผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดบุก จะเห็นได้จาก ตารางที่ 2.3 ปริมาณการ ใช้ดิบกมีแนวโน้มการเพิ่มขึ้นและลดลงตามปริมาณการผลิตดังแสดงไว้ในตารางที่ 2.1 ข้างต้น

นอกจากนี้ยังมีสารเคมีต่างๆ ที่จำเป็นต้องใช้ในการเคลือบ ได้แก่ สแตนเนสโครไรด์ โซเดียมพอลไรด์ ฮาโลเจน โซเดียมไฮดรอกไซด์ และกรดซัลฟริก เป็นต้น สารเคมีที่ใช้ใน การผลิตเหล่านี้ไม่มีการผลิตในประเทศไทย จำต้องนำเข้าจากต่างประเทศยกเว้น กรดซัลฟริก: ซือจากภายในประเทศ สารเคมีเหล่านี้มีมูลค่าสูง การผลิตต้องใช้ต้นทุนในการซื้อสารเคมีเป็น มูลค่าหลายล้านบาทในแต่ละปี จากตารางที่ 2.5 แสดงให้เห็นว่าต้นทุนในด้านสารเคมีมีมูลค่า เพิ่มขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ.2527 ต้องใช้ต้นทุนถึง 13 ล้านบาทต่อปีในการผลิต ราคาเฉลี่ยต่อตัน ของสารเคมีมีราคาเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นในปี พ.ศ.2527 กลับมีราคาต่อตันลดลงเหลือ 47,642.32 บาท

ตารางที่ 2.3

ปริมาณและมูลค่านำเข้าแผ่นเหล็กดำ

ปี	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)
2521	43,942.0	353.5	8,044.70
2522	64,763.8	608.8	9,400.31
2523	69,833.3	727.0	10,410.51
2524	79,169.5	934.0	11,797.47
2525	65,236.6	797.3	12,221.67
2526	79,777.0	912.0	11,431.87
2527	105,686.0	1,209.6	11,445.22

ที่มา: จากแบบสอบถามบริษัท แผ่นเหล็กเคลือบดีบุก

ตารางที่ 2.4
ปริมาณและมูลค่าตบุง

ปี	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (ล้านบาท)	ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)
2521	401,221.0	96.8	241,263.5
2522	556,140.5	160.1	287,876.9
2523	556,764.0	177.0	317,908.5
2524	609,065.0	171.0	280,758.2
2525	504,716.5	147.6	292,441.4
2526	544,025.9	160.5	295,022.7
2527	703,426.3	202.0	287,165.8

ที่มา: จากแบบสอบถามบริษัท แผ่นเหล็กเคลือบตบุง

ตารางที่ 2.5

ปริมาณและมูลค่าสารเคมีต่างๆ

ปี	ปริมาณ (กิโลกรัม)	มูลค่า (พันบาท)	ราคาเฉลี่ย/ตัน (บาท)
2521	99,610.6	1,814	18,210.90
2522	121,781.5	2,300	18,886.30
2523	146,273.7	3,460	23,654.30
2524	151,618.1	5,380	35,483.90
2525	139,458.2	5,390	38,649.60
2526	152,075.6	7,500	49,317.60
2527	274,965.6	13,100	47,642.32

ที่มา : จากแบบสอบถามบริษัท แผ่นเหล็กเคลือบดีบุก

ปัจจัยการผลิตทั้ง 3 ดังกล่าวข้างต้น เป็นวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิตแผ่นเหล็กเคลือบ ดิบการกระทำทางเศรษฐกิจจะเกิดขึ้นได้ต้องประกอบด้วยแรงงานและทุน จากการศึกษาโครงสร้างต้นทุนในอุตสาหกรรมการผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดิบพบว่า เป็นอุตสาหกรรมที่มตุนทุนทางด้านปัจจัยทุน (CAPITAL) มากกว่าปัจจัยด้านแรงงาน (พิจารณาได้จากตารางที่ 2.6) และแรงงานที่ใช้ส่วนใหญ่จะเป็นแรงงานฝีมือ (SKILLED LABOUR) ในปี พ.ศ.2527 การผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดิบ 1 หน่วยนั้น ปัจจัยการผลิตที่มตุนทุนสูงที่สุด คือ แผ่นเหล็กดำ ประมาณร้อยละ 78 รองลงมา คือ ดิบก ประมาณร้อยละ 13.03 ค่าเสื่อมครุคร้อยละ 3.28 แรงงานร้อยละ 2.48 ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภคร้อยละ 1.85 สารเคมีต่างๆ ร้อยละ 0.85 และสุดท้ายคือ ค่าเช่าเพลิงร้อยละ 0.51 ดังแสดงในตารางที่ 2.6

2.1.3 อุปสงค์การผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดิบ การผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดิบ
 ทมการช้อยในประเทศไทย 4 ชนิด คือ

- ชนิดเบอร์ 1 นำไปใช้ทำกระป๋องสำหรับบรรจุสิ่งของที่มีสภาพไม่เป็นกรด
- ชนิดเบอร์ 2 ต้องนำไปเคลือบแลคเกอร์อีกครั้งก่อนนำไปขึ้นรูปเป็นกระป๋องสำหรับบรรจุอาหาร
- ชนิดเบอร์ 3 นำไปใช้ทำกระป๋องบรรจุอาหารหรือผลไม้ที่มีสภาพเป็นกรดสูง
- ชนิดเบอร์ 4 ใช้ทำกระป๋องสำหรับบรรจุอาหารหรือผลไม้ที่มีสภาพเป็นกรดสูง เช่น สับปะรด เป็นต้น

ตลาดที่สำคัญที่ใช้ผลิตภัณฑ์เหล่านี้ ได้แก่ อุตสาหกรรมผลิตภาชนะบรรจุ ที่สำคัญคือ อุตสาหกรรมผลิตกระป๋อง อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง อุตสาหกรรมนมกระป๋อง และอุตสาหกรรมอื่นๆ เช่น ล้าโยกระป๋อง เงาะกระป๋อง ลิ้นจี่กระป๋อง หน่อไม้กระป๋อง ข้าวโพดอ่อนกระป๋อง เป็นต้น จากตารางที่ 2.7 แสดงถึงสัดส่วนของตลาดที่สำคัญของอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดิบ ในปี พ.ศ.2527 อุตสาหกรรมผลิตกระป๋องใช้แผ่นเหล็กเคลือบดิบมากที่สุดร้อยละ 25 ของผลิตภัณฑ์แผ่นเหล็กเคลือบดิบทั้งหมด รองลงมา คือ อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋องมีสัดส่วนร้อยละ 18 อุตสาหกรรมนมกระป๋องร้อยละ 15 และ อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องร้อยละ 3 ารงานอาหารกระป๋องต่างๆ ก็มีการผลิตกระป๋องแผ่นเหล็กกล้าชนิดนี้เอง โดยเฉพาะโรงงานสับปะรดกระป๋องมีการผลิตกระป๋องแผ่นเหล็กกล้าชนิดนี้เองมากที่สุด การจำหน่ายผลิตภัณ์ไปยังตลาดต่างๆ เป็นการจำหน่ายให้ลูกค้าภายในประเทศโดยตรง และจำหน่ายไปยังต่างประเทศด้วย การจำหน่ายมีขั้นตอน ดังแสดงในแผนภาพ

ตารางที่ 2.6

ต้นทุนต่อหน่วยของการผลิตแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกปี 2527

ปัจจัยการผลิต	ร้อยละ
แผ่นเหล็กดำ	78.00
สารเคมีต่าง ๆ	0.85
ดีบุก	13.03
ค่าแรงงาน	2.48
ค่าใช้จ่ายสาธารณูปโภค	1.85
เชื้อเพลิง	0.51
ค่าเสื่อมราคาและอื่น ๆ	3.28
รวม	100.00

ที่มา : จากแบบสอบถามบริษัท แผ่นเหล็กเคลือบดีบุก

ตารางที่ 2.7

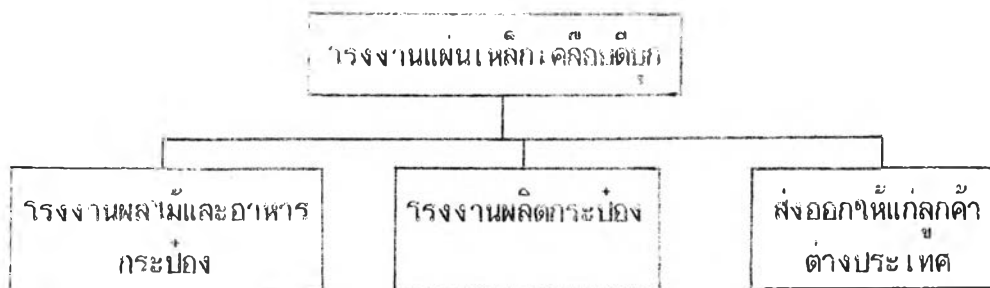
อุปสงค์ที่สำคัญของอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบตีบุก

โรงงาน	2523 ร้อยละ	2524 ร้อยละ	2525 ร้อยละ	2526 ร้อยละ	2527 ร้อยละ
โรงงานผลิตกระป๋อง	10	13	19	21	25
สับปะรดกระป๋อง	29	26	24	11	18
อาหารทะเลกระป๋อง	5	8	2	5	3
นม	23	20	19	19	15
อื่น ๆ	33	33	36	44	39
รวม	100	100	100	100	100

ที่มา: จากการสำรวจ

หมายเหตุ: โรงงานอื่น ๆ ได้แก่ โรงงานลาโยกระป๋อง ลิ่นจีกระป๋อง
เงาะกระป๋อง ข้าวโพดอ่อนกระป๋อง หน่อไม้กระป๋อง ฯลฯ

แผนภาพชนิดของปริมาณการนำเข้า

การจำหน่ายภายในประเทศแบ่งราคาแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกออกเป็น 2 ราคา คือ ราคาชนิดคุณภาพมาตรฐาน หรือ ประเภทชน 1 และราคาชนิดคุณภาพชนรอง หรือ ประเภทชน 2 ดังแสดงในตารางที่ 2.8 ราคาชนิดชน 1 มีราคาสูงกว่าชนิดชน 2 ประมาณ 4,000 ถึง 6,000 บาทต่อตัน ราคาขายเฉลี่ยของแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นโดยตลอดตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 ถึง พ.ศ.2527 ราคาขายเฉลี่ยของแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกชนิดชน 1 มีราคาประมาณ 18,000 บาทต่อตัน และชนิดชน 2 มีราคาประมาณ 12,000 บาทต่อตันมีราคาใกล้เคียงกับปี พ.ศ.2525 และ พ.ศ.2526 ส่วนปริมาณการจำหน่ายแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกตั้งแต่ปี พ.ศ.2519 จนถึงปี พ.ศ.2527 นั้น มีปริมาณการจำหน่ายเพิ่มขึ้นทุกปี ยกเว้นปี พ.ศ.2525 มีปริมาณการจำหน่ายลดลง จากแนวโน้มของราคาจำหน่ายและปริมาณการจำหน่าย ตั้งแต่ปี 2519 ถึงปี 2527 จะพบว่าปริมาณการจำหน่ายหรือปริมาณความต้องการแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกไม่ได้ขึ้นกับราคาแผ่นเหล็กเคลือบดีบุก และ เมื่อพิจารณาปริมาณอุปสงค์และปริมาณการผลิตที่แสดงไว้ในตารางที่ 2.1 นั้น ตามข้อมลที่ปรากฏปริมาณอุปสงค์ภายในประเทศ(ในป็นน) จะเป็นตัวกำหนดปริมาณการผลิตในป็นน ไม่ได้ทำการผลิตตามปริมาณการจำหน่ายหรืออุปสงค์ในปีก่อนหน้า เนื่องจากอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกมีการผลิตตามใบสั่งซื้ออุปสงค์จากแหล่งต่างๆ ภายในประเทศได้แสดงไว้ในตารางที่ 2.9 ประกอบด้วยปริมาณการขายภายในประเทศ ปริมาณการนำเข้า และสต็อกปลายปี อุปสงค์จากภายในประเทศมีแนวโน้มเพิ่มขึ้นทุกปี ส่วนอุปสงค์จากต่างประเทศนั้นปริมาณน้อยมากในบางปีไม่มีเลยอุปสงค์จากต่างประเทศมีปริมาณมากที่สุดในปี พ.ศ. 2518 ปริมาณ 1,220 ตันเท่านั้น ในปี พ.ศ.2527 มีปริมาณ 297 ตัน ตลาดแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกของไทยมีความต้องการแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกจากต่างประเทศเป็นจำนวนมากประมาณร้อยละ 50 ของปริมาณความต้องการทั้งหมดของไทย

จากตารางที่ 2.10 แสดงให้เห็นปริมาณและมูลค่าการนำเข้าแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกเพิ่มขึ้นเกือบทุกปี ในปี พ.ศ.2527 มีการนำเข้าแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกเป็นมูลค่าสูงถึง 934 ล้านบาท โดยมีปริมาณนำเข้า 62,094 ตัน จากแนวโน้มการเพิ่มขึ้นของขอมลการนำเข้าจะพบว่าประเทศไทยต้องสูญเสียเงินตราต่างประเทศเฉพาะการนำเข้าเป็นมูลค่ามากในแต่ละปี แม้สัดส่วนการนำเข้าต่อความต้องการทั้งหมดจะลดลงก็ตาม ราคาเฉลี่ยต่อตันของแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกนำเข้ามีราคาต่ำกว่าราคาเฉลี่ยต่อตันที่จำหน่ายภายในประเทศ ดังแสดงในตารางที่ 2.8 ข้างต้น

ตารางที่ 2.8

ปริมาณจำหน่ายและราคาขายของผลิตภัณฑ์แผ่นเหล็กวิลาศภายในประเทศ

ปี	ปริมาณ การจำหน่าย		ราคาขายเฉลี่ย (บาท/ เมตรกตัน)	
	เมตรกตัน	อัตราเพิ่ม (%)	ชั้น 1	ชั้น 2
2519	26,321	-	12,110	7,800
2520	36,369	38.2	12,160	7,940
2521	45,729	25.7	12,680	8,800
2522	60,665	32.7	14,060	9,910
2523	70,833	16.8	15,200	10,400
2524	76,225	7.6	16,400	10,900
2525	63,728	-16.4	17,900	11,600
2526	70,628	10.8	17,800	11,900
2527	-	-	18,000	12,000

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทยและกระทรวงอุตสาหกรรม

* ชั้น 1 หมายถึง ราคาขายเฉลี่ยของแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกชนิดคุณภาพมาตรฐาน

** ชั้น 2 หมายถึง ราคาขายเฉลี่ยของแผ่นดีบุกชนิดคุณภาพชั้นต่ำกว่าชนิด

คุณภาพมาตรฐาน

ตารางที่ 2.9

อุปสงค์แผ่นดินไหวเฉลี่ยรายปี 2515-2527

: ตัน

ปี	อุปสงค์จากภายนอกประเทศ			อุปสงค์จาก ต่างประเทศ	อุปสงค์ ทั้งหมด
	ปริมาณขาย	สต็อกปลายปี	นำเข้า		
2515	14,199	807	37,750	128	52,884
2516	19,616	3,590	46,504	663	70,373
2517	23,722	5,627	33,969	1,143	61,669
2518	22,209	3,050	24,613	1,220	51,129
2519	26,318	2,944	44,746	-	74,011
2520	36,335	2,693	50,434	-	89,496
2521	45,716	817	43,882	106	90,534
2522	60,630	4,946	65,667	50	131,278
2523	70,829	4,296	27,069	-	102,198
2524	76,219	6,747	62,420	158	145,550
2525	63,727	5,245	41,358	-	110,331
2526	70,622	7,731	61,112	-	139,471
2527	87,213	12,195	62,094	297	161,799

ที่มา : สถิติกรมศุลกากรปี 2515-2527

ตารางที่ 2.10

ปริมาณมูลค่าและราคาหน้าเข้าแผ่นดินเหล็กเคลือบดีบุก

ปี	การนำเข้า		
	ปริมาณ (ตัน)	มูลค่า (พันบาท)	ราคาเฉลี่ย บาท:ตัน
2515	37,750	145,117.8	3,844
2516	46,504	207,953.1	4,472
2517	30,969	205,810.2	6,646
2518	24,613	161,672.4	6,569
2519	44,746	284,113.2	6,349
2520	50,434	383,130.3	7,597
2521	43,882	315,396.6	7,187
2522	65,667	441,725.9	6,727
2523	27,069	299,473.4	11,063
2524	62,420	790,474.3	12,664
2525	41,358	536,044.1	12,961
2526	61,112	748,438.3	12,247
2527	62,094	934,393.6	15,048

ที่มา : สถิติกรมศุลกากรปีต่าง ๆ กรมศุลกากร

จากการศึกษาพบว่า แผ่นเหล็กเคลือบดบกนำเข้าส่วนใหญ่เป็นชนิดคุณภาพชนรองจากคุณภาพมาตรฐาน ได้จากการคัดออกจากชนิดคุณภาพมาตรฐานของอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดบกในต่างประเทศ ราคาจำหน่ายจึงสูงกว่าราคาจำหน่ายของแผ่นเหล็กเคลือบดบกที่ผลิตในประเทศไทย ตั้งแต่ปี พ.ศ.2515 จนถึงปี พ.ศ.2522 ราคานำเข้าแผ่นเหล็กเคลือบดบกเฉลี่ยต่อตันมีราคาค่อนข้างต่ำมากเมื่อเทียบกับราคาเฉลี่ยของแผ่นเหล็กเคลือบดบกชนิดชั้น 1 และชนิดชั้น 2 ที่ผลิตภายในประเทศ และมีราคาต่ำกว่าราคาแผ่นเหล็กเคลือบดบกในประเทศไม่มากนักตั้งแต่ปี พ.ศ.2523 ถึงปี พ.ศ.2526 ส่วนในปี พ.ศ.2527 ราคาเฉลี่ยของแผ่นเหล็กเคลือบดบกทั้ง 2 คุณภาพของการนำเข้าและจากภายในประเทศมีราคาใกล้เคียงกันประมาณ 15,000 บาทต่อตัน ในช่วงปี พ.ศ.2523 เป็นต้นมา อุปสงค์จากแหล่งภายในประเทศมีปริมาณมากกว่าอุปสงค์จากแหล่งผลิตภายนอก เนื่องจากมูลค่าการนำเข้าในแต่ละปีมีมูลค่าสูงและแผ่นเหล็กเคลือบดบกจากต่างประเทศเข้ามาตลาดในประเทศไทยดังกล่าว เพื่อเป็นการส่งเสริมอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดบกให้สามารถแข่งขันกับต่างประเทศได้ รัฐบาลจึงยกเว้นภาษีการค้าให้แก่กิจการเพื่อช่วยลดต้นทุนการผลิต ยกเว้น ภาษีการนำเข้าเครื่องจักรในการผลิต นอกจากนี้ยังพยายามหามาตรการในการกีดกันการนำเข้าแผ่นเหล็กเคลือบดบก เช่น ได้ออกกฎหมายให้แผ่นเหล็กวิลาศเป็นสินค้าที่ต้องขออนุญาตนำเข้า เมื่อวันที่ 27 พฤศจิกายน 2527 นี้เอง แต่ต้องยกเลิกไปเนื่องจากมีปัญหาในทางปฏิบัติ

2.2 อุตสาหกรรมต่อเนื่องของอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดบก ในการศึกษานี้ศึกษาอุตสาหกรรมต่อเนื่องที่สำคัญ คือ อุตสาหกรรมผลิตกระป๋องแผ่นเหล็กเคลือบดบก อุตสาหกรรมหมักและผลไม้กระป๋องและอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง

2.2.1 อุตสาหกรรมผลิตกระป๋องแผ่นเหล็กเคลือบดบก เป็นอุตสาหกรรมต่อเนื่องของอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดบก การผลิตเป็นการนำแผ่นเหล็กเคลือบดบกมาขึ้นรูปเป็นกระป๋องชนิดต่าง ๆ ในปัจจุบันมีโรงงานที่ดำเนินการผลิตกระป๋องจากแผ่นเหล็กเคลือบดบกโดยเฉพาะ เพียงโรงเดียวเท่านั้น¹

2.2.1.1 อุปทานการผลิตกระป๋องในป้ที่ทำการศึกษ อุตสาหกรรมผลิตกระป๋องแผ่นเหล็กเคลือบดบกมีกำลังการผลิตประมาณ 350 ล้านถึง 400 ล้านกระป๋องต่อปี โดยมีปริมาณการผลิต ดังแสดงในตารางที่ 2.11 อุตสาหกรรมกระป๋องมีปริมาณการผลิตเพิ่มขึ้น

¹ บริษัทผลิตกระป๋องแผ่นเหล็กวิลาศ คือ บริษัทเดอะเมทัลบ็อกซ์ จำกัด (THE METAL BOX CO., LTD) เจ้าของกิจการเป็นบริษัทมหาชน ร้อยละ 40 และ METAL BOX (SINGAPORE) ร้อยละ 60 ก่อตั้งขึ้นเมื่อปี พ.ศ.2510 และเริ่มดำเนินการในปี พ.ศ. 2512 เคยได้รับการส่งเสริมการลงทุนจากรัฐบาล มีทุนจดทะเบียน 28 ล้านบาท

ตารางที่ 2.11

ปริมาณการผลิตกระป๋องแผ่นเหล็กเคลือบดีบุก

ปี	ปริมาณ (ตัน)	อัตราเพิ่ม ต่อปี (ร้อยละ)
2523	7,200	-
2524	9,500	31.94
2525	12,000	26.32
2526	16,000	33.33
2527	24,000	50.00

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจโรงงานผลิตกระป๋องแผ่นเหล็กวิลาศ

ทุกปี ในปี พ.ศ.2527 มีปริมาณการผลิต 24,000 ตัน อัตราการเพิ่มผลผลิตของอุตสาหกรรม
 ครอบงำแผ่นเหล็กเคลือบตบในปี พ.ศ.2524, 2525, 2526 และ 2527 ดังนี้ ร้อยละ
 31.94, 26.32, 33.33 และมากที่สุดร้อยละ 50 ตามลำดับ เมื่อพิจารณาปริมาณการผลิตใน
 ตารางที่ 2.1 ข้างต้น แสดงถึงปริมาณการผลิตที่เพิ่มขึ้นของอุตสาหกรรมผลิตครอบงำสัมพันธ์
 กับการเพิ่มในปริมาณการผลิตแผ่นเหล็กเคลือบตบ เนื่องจากอุตสาหกรรมครอบงำเป็นอุตสาหกรรม
 ที่มีส่วนแบ่งในตลาดแผ่นเหล็กเคลือบตบมากที่สุด ปริมาณการผลิตครอบงำและปริมาณ
 การผลิตแผ่นเหล็กเคลือบตบ มีแนวโน้มปริมาณเพิ่มขึ้นและลดลงในแต่ละปีในลักษณะเดียวกัน

2.2.1.2 โครงสร้างต้นทุนการผลิตครอบงำแผ่นเหล็กเคลือบตบ ใน
 การผลิตครอบงำแผ่นเหล็กเคลือบตบใช้วัตถุดิบที่สำคัญคือ แผ่นเหล็กเคลือบตบ ในการผลิต
 ครอบงำแผ่นเหล็กเคลือบตบจากภายในประเทศในราคาที่ตั้งแสดงในตารางที่ 2.8 ข้างต้นคือประ
 มาณตั้งแต่ 18,000-17,000 บาทต่อตัน ในปี 2527 จากตารางที่ 2.12 ปริมาณการใช้แผ่น
 เหล็กเคลือบตบในอุตสาหกรรมครอบงำมีปริมาณ 7,416, 9,785, 12,360, 16,480 และ
 24,720 ในปี พ.ศ.2523, 2524, 2525, 2526, และ 2527 ตามลำดับ นอกจากนี้แผ่น
 เหล็กเคลือบตบแล้วยังมีวัสดุที่ใช้ในการผลิตอีกคือ ลวดเชื่อม แลคเกอร์ และน้ำยากันซึม
 โดยที่ลวดเชื่อมและน้ำยากันซึมซื้อจากแหล่งผลิตภายในประเทศ ส่วนแลคเกอร์ได้จากการนำ
 เข้าประมาณร้อยละ 90 นอกเหนือจากแหล่งภายในประเทศ ในปี พ.ศ.2527 การผลิต
 ครอบงำแผ่นเหล็กเคลือบตบมีการใช้วัสดุตั้งกล่าวข้างต้น ปริมาณที่ตั้งแสดงในตารางที่ 2.13
 คือ แผ่นเหล็กตบ 24,720 ตัน ลวดเชื่อม 200 ตัน แลคเกอร์ 130 ตัน และน้ำยากันซึม 100
 ตัน ส่วนในการใช้ปัจจัยอื่น ๆ คือ ปัจจัยด้านแรงงานในการผลิตนมแรงงานประมาณ 300 คน
 ในปี พ.ศ.2527

2.2.1.3 วัตถุประสงค์ครอบงำแผ่นเหล็กเคลือบตบในประเทศไทยมีอยู่
 4 ชนิด คือ

- ก. ครอบงำ 3 ส่วน ซึ่งเย็บตะเข็บของตัวครอบงำโดย
 การบัดกรี (THREE PIECE SOLDERED CAN)
- ข. ครอบงำ 3 ส่วน ซึ่งเย็บตะเข็บของตัวครอบงำโดย
 การเชื่อม (WELDED THREE PIECE CAN)
- ค. ครอบงำ 2 ส่วนแบบ D&I (DRAWN AND WALL
 IRONED CAN)
- ง. ครอบงำ 2 ส่วนแบบ DRD (DRAW-REDRAW CAN)

จากการสำรวจ พบว่า วัตถุประสงค์การผลิตครอบงำแผ่นเหล็กเคลือบตบมากที่สุด คือ
 ยอดคงค้างของอุตสาหกรรมอาหารทะเล ฝึกรูปแบบ มีความต้องการใช้ครอบงำแผ่นเหล็กเคลือบตบ
 ร้อยละ 70 ของการเย็บครอบงำทั้งหมด รังผึ้งภา อดแก บดสำหรับนมผงไม่ครอบงำ

ตารางที่ 2.12

ปริมาณการซื้อแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกในอุตสาหกรรมผลิตกระป๋อง

ปี	ปริมาณการซื้อ แผ่นเหล็กเคลือบ ดีบุก (ตัน)	อัตราเพิ่ม ต่อปี (ร้อยละ)
2523	7,416	-
2524	9,785	31.9
2525	12,360	26.3
2526	16,480	33.3
2527	24,720	50.0

ที่มา: ข้อมูลจากการสำรวจ

ตารางที่ 2.13

ปริมาณวัสดุต่าง ๆ ที่ใช้ในการผลิตกระเบื้อง

แผ่นเหล็กเคลือบดีบุก ปี 2527

วัสดุ	ปริมาณ (ตัน)
แผ่นเหล็กดำ	24,720
ลวดเชื่อม	200
แกลกเกอร์	130
น้ำยากันซึม	100

ที่มา: จากการศึกษาโรงงานผลิตกระเบื้องแผ่นเหล็กวิลาศ

อุตสาหกรรมนมกระป๋อง และอุตสาหกรรมผักหรือผลไม้กระป๋อง มีสัดส่วนร้อยละ 15, 10, และ 5 ตามลำดับ การจำหน่ายส่วนใหญ่จำหน่ายให้แก่ลูกค้าส่งชื่อ อาหารสำเร็จรูปส่วนใหญ่ใช้กระป๋องแบบ 3 ส่วน ปลากระป๋องใช้กระป๋องแบบ 2 ส่วน (DRAW-REDRAW) หรือ DRD CAN ประเภทเครื่องต้มส่วนใหญ่ใช้กระป๋องแบบ 2 ส่วน (DRAW AND WALL IRONING) หรือ DWI ราคาจำหน่ายขึ้นอยู่กับชนิดของกระป๋อง ราคาจำหน่ายกระป๋องให้แก่อุตสาหกรรมอาหารทะเล กระป๋องโดยเฉลี่ยทุกขนาดที่ใช้ประมาณกระป๋องละ 1.16 ถึง 1.85 บาท จำหน่ายให้แก่อุตสาหกรรมผักและผลไม้กระป๋อง โดยเฉลี่ยทุกขนาดที่ใช้ประมาณกระป๋องละ 2.50 บาท และจำหน่ายให้แก่อุตสาหกรรมนมกระป๋องมีราคากระป๋องละ 1.8 ถึง 2 บาท

2.2.2 อุตสาหกรรมผักและผลไม้กระป๋อง เป็นอุตสาหกรรมขั้นสุดท้ายของอุตสาหกรรมแปรรูปเหล็กเคลือบดบุก เป็นตลาดที่สำคัญรองจากอุตสาหกรรมอาหารทะเล กระป๋องของอุตสาหกรรมผลิตกระป๋องแปรรูปเหล็กเคลือบดบุก อุตสาหกรรมผักและผลไม้กระป๋องที่มีอยู่ในประเทศไทยที่สำคัญประกอบด้วย สับปะรดกระป๋อง ลำไยกระป๋อง เงาะกระป๋อง เงาะสอด้ง สับปะรดกระป๋อง ลิ้นจี่กระป๋อง หน่อไม้กระป๋อง ขมิ้นทอดอ่อนกระป๋อง เห็ดกระป๋อง และผักต่าง ๆ บรรจุกระป๋อง อุตสาหกรรมที่สำคัญที่สุด คือ อุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง

2.2.2.1 อบทานผักและผลไม้กระป๋อง ประเทศไทยมีโรงงานผลิตผักและผลไม้กระป๋องหลายโรงงานเฉพาะที่ได้รับคำสั่งเสริมการลงหน่อในปี 2527 มีอยู่ 14 บริษัท ดังแสดงในตารางที่ 2.14 โรงงานที่ได้รับการส่งเสริมการลงหน่อมีกำลังการผลิตสับปะรดกระป๋อง 20.04 ล้านหีบต่อปี ผักกระป๋อง 213,000 หีบต่อปี ผักและผลไม้กระป๋อง 198,000 หีบต่อปี ผลไม้กระป๋อง 172,400 หีบต่อปี น้ำผลไม้กระป๋อง 18,500 หีบต่อปี น้ำมะเขือเทศกระป๋อง 30,000 หีบต่อปี และซอสมะเขือเทศกระป๋อง 1,100 หีบต่อปี อบอุ่นผักและผลไม้กระป๋องทุกโรงงานในประเทศ สับปะรดกระป๋องมีอบทานมากที่สุดพิจารณาได้จากตารางที่ 2.15 ตั้งแต่ปี 2523 ถึง 2527 ปริมาณการผลิตสับปะรดกระป๋องมีกว่าร้อยละ 95 ของปริมาณการผลิตผลไม้บรรจุกระป๋องทั้งหมด ปริมาณการผลิตผลไม้บรรจุกระป๋องมีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี 2525 และ 2526 มีปริมาณการผลิตลดลงเนื่องจากผลกระทบจากภาวะเศรษฐกิจตกต่ำของโลก ประเทศต่าง ๆ มีนโยบายประหยัดและฟื้นฟูเศรษฐกิจทำให้ประเทศเหล่านั้นจำเป็นต้องลดการนำเข้า ส่วนน้ำผลไม้บรรจุกระป๋องนั้นส่วนใหญ่เป็นน้ำสับปะรดเกือบร้อยละร้อยของปริมาณการผลิตทั้งหมด ในด้านอบทานจากแหล่งภายในได้จากรองงานทั้งขนาดเล็กและขนาดใหญ่ โรงงานที่ได้รับการส่งเสริมส่วนใหญ่จะเป็นโรงงานขนาดใหญ่มีกำลังผลิตตั้งแต่ 1 แสนหีบต่อปีขึ้นไป และจะผลิตสับปะรดกระป๋องเพื่อการส่งออกแต่เพียงอย่างเดียว ระยะเวลาในการผลิตประมาณ 9-11 เดือน ขึ้นอยู่กับอบทานของผักและผลไม้สด ส่วนโรงงานขนาดเล็กส่วนใหญ่ผลิตผลไม้กระป๋องหลายชนิดทั้งเพกส่งออกและบริโภคภายในประเทศ อบอุ่นจากแหล่งผลิตภายนอกประเทศนั้นมีน้อยมาก เนื่องจากรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมอุตสาหกรรมส่งออกจึงใช้นโยบายด้านภาษีในการกีดกันการนำเข้า ภัยออกกฎหมายให้เสียอัตราอากร

ตารางที่ 2.14

ประเภทผลไม้กระป๋องที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน

ชื่อบริษัท	ปีที่ได้ รับการ ส่งเสริม	กำลังการผลิตประเภทผลไม้กระป๋อง (ต่อปี)					
		ส้มประรด (ล้านหีบ)	ผัก (หีบ)	ผลไม้ (หีบ)	น้ำผลไม้ (หีบ)	น้ำมะเขือ เทศ (หีบ)	ซอสมะเขือ เทศ หีบ
1 บริษัทอุตสาหกรรมส้มประรดกระป๋องไทย จำกัด	2505	3.50	-	-	-	-	-
2 บริษัทแคลทอยแลนด์ จำกัด	2509	2.50	-	-	-	-	-
3 บริษัทผลไม้กระป๋องไทย จำกัด	2512	1.70	-	-	-	-	-
4 บริษัทอาหารรสกล จำกัด	2512	0.50	-	-	-	-	-
5 บริษัทอาหารสยาม จำกัด	2513	2.00	-	-	-	-	-
6 บริษัทส้มประรดไทย จำกัด	2518	1.40	-	-	-	-	-
7 บริษัทชะอำพันธ์แอปเปิ้ล แคนเนอร์ จำกัด	2519	5.00	-	-	-	-	-
8 บริษัทสยามอุตสาหกรรมการเกษตร (ส้มประรด)	2520	0.90	-	-	-	-	-
9 บริษัทยูนิคอร์นอินเวสต์เมนต์ (ประเทศไทย) จก	2521	0.14	-	-	-	-	-
10 บริษัทอุตสาหกรรมไทยกาแพนเพชร จำกัด	2522	2.40	-	-	-	-	-
11 บริษัทอุตสาหกรรมอาหารหวานหอม จำกัด	2524	-	-	-	-	30,000	-
12 บริษัทโรงงานมาลีสามพราน จำกัด	2525	-	84,000	148,000	-	-	-
13 นายเทียนชัย มหากิจศิริ	2527	-	129,000	24,400	18,500	-	1,100
14 นายบารามathy หุทธประเสริฐ	2527	-	ผัก,ผลไม้กระป๋อง 198,000 หีบ		-	-	-
รวม		20.04	213,000	172,400	18,500	30,000	1,100

ที่มา: คณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

ตารางที่ 2.15
 งบทานผลกำไรสุทธิประจำปี

(หน่วย : ล้านบาท)

ปี	1. ผลกำไรสุทธิประจำปี						2. ผลกำไรสุทธิประจำปี		
	สิ้นปี	ขาย	จ่าย	จ่ายสุทธิ	ผลกำไรสุทธิ	รวม	สิ้นปี	อื่น ๆ	รวม
2523	128,000	180	444	584	660	129,868	22,483	67	22,550
	(2.6)	(68.2)	(55.2)	(16.1)	(176.2)	(3.2)	(72.9)	(104.6)	(73.1)
2524	169,600	382	533	1,392	1,021	172,928	11,826	67	11,893
	(32.5)	(212.2)	(20.0)	(138.4)	(54.7)	(33.1)	(-47.4)	(-)	(-47.3)
2525	164,800	964	698	1,361	1,647	169,470	6,060	89	6,149
	(-2.8)	(152.3)	(31)	(-2.2)	(61.3)	(-2.0)	(-48.7)	(32.8)	(-48.3)
2526	153,600	1,822	1,047	1,357	2,048	159,874	5,967	143	6,110
	(-6.8)	(89)	(50)	(-0.3)	(24.4)	(-5.7)	(-1.5)	(60.7)	(-0.6)
2527	198,000	1,303	1,253	796	2,821	204,173	7,211	258	7,469
	(28.6)	(-28.5)	(19.7)	(-41.3)	(37.7)	(27.7)	(20.8)	(80.4)	(22.2)
2528 P	203,940	1,000	700	975	3,683	210,298	13,200	690	13,890
	(3.0)	(-23.2)	(-44.1)	(22.5)	(30.6)	(3.0)	(83.1)	(167.4)	(86.0)
2529 E	-	-	-	-	-	-	-	-	-

หมายเหตุ P ใช้ตัวเลขจริง 10 เดือนแรกที่เหลืออีก 2 เดือนประมาณการ

E ประมาณการ

ตัวเลขในวงเล็บ () เป็นอัตราเปลี่ยนแปลงจากปีก่อนหน้า

ที่มา ฝ่ายวิชาการ ธนาคารแห่งประเทศไทย

ตามราคาร้อยละ 60 หรือกิโลกรัมละ 50 บาท ในการนำเข้าผลิตภัณฑ์ผักและผลไม้กระป๋อง นอกจากนี้ ยังมีการยกเว้นภาษีนำเข้า เครื่องจักรอุปกรณ์ที่ใช้ในการผลิตและยกเว้นภาษีต่าง ๆ ในช่วง 5 ปีแรกของการลงทุนในอุตสาหกรรมผักและผลไม้กระป๋อง เพื่อส่งเสริมให้สามารถแข่งขันกับผักและผลไม้กระป๋องจากต่างประเทศได้

2.2.2.2 โครงสร้างต้นทุนการผลิตผักและผลไม้กระป๋อง วัตถุประสงค์ที่สำคัญที่สุดในการผลิตคือ ผักและผลไม้สด ได้แก่ สับปะรด เงาะ ลำไย ข่าวิพุด หน่อไม้ไผต ฯลฯ ตารางที่ 2.16 แสดงให้เห็นว่าผักและผลไม้สดที่ใช้เนื่อผลไม้ในการผลิตมากที่สุด คือ ข่าวิพุด และน้อยที่สุด คือ สับปะรด ต้นทุนในการผลิตทางด้านวัตถุดิบจะมากขึ้นเรื่อยๆกับการแปรรูปจากผลไม้สด แล้วยังขึ้นอยู่กับราคาผลไม้สดแต่ละชนิดด้วย ราคาผักและผลไม้สดที่ใช้ในการผลิต รวมทั้งแหล่งอุปทานวัตถุดิบแต่ละชนิดได้แสดงไว้ในตารางที่ 2.17 ราคารับซื้อผักและผลไม้สดของโรงงานผลิตผักและผลไม้กระป๋อง สับปะรดมีราคาากที่สุดเท่ากับ 1.50 ถึง 2.50 บาทต่อกิโลกรัมเท่านั้น ข่าวิพุดอ่อนปอกเปลือกมีราคาสูงที่สุดเท่ากับ 20-23 บาทต่อกิโลกรัม แหล่งผลิตหน่อไม้ไผตจะอยู่บริเวณภาคกลางและภาคตะวันออก ข่าวิพุดอ่อนมีแหล่งผลิตส่วนใหญ่อยู่บริเวณภาคกลาง ภาคเหนือ และภาคใต้ สับปะรดมีแหล่งผลิตอยู่บริเวณภาคตะวันออก ลำไยมีแหล่งผลิตอยู่บริเวณภาคเหนือ และเงาะมีแหล่งผลิตอยู่บริเวณภาคตะวันออก ผักและผลไม้สดเหล่านี้มีอุปทานเป็นฤดูกาล จึงทำให้โรงงานผลิตผักและผลไม้ต้องมีการผลิตแปรรูปตามฤดูกาลผลิตผักและผลไม้สดตาย คือ ช่วงที่มีการผลิตมากที่สุดของโรงงาน สับปะรดกระป๋องได้แก่ เดือนมกราคม เมษายน มิถุนายน พฤศจิกายน และธันวาคม ช่วงที่มีการผลิตน้อยคือ เดือนกุมภาพันธ์ มีนาคม พฤษภาคม กรกฎาคม สิงหาคม และกันยายน และช่วงที่ไม่มีการผลิตเลยคือเดือนตุลาคม นอกจากวัตถุดิบด้านผักและผลไม้สดแล้วยังมีต้นทุนทางด้านกระป๋องบรรจุกระป๋องขนาดมาตรฐาน 20 ออนซ์ราคา 2.50 บาทต่อกระป๋อง กลองกระดาดราคาประมาณ 5.22 บาทต่อหีบและค่าฉลากและกาวหีบละ 6.9 บาทต่อหีบ ส่วนปัจจัยทางด้านแรงงานจากการศึกษาอุตสาหกรรมผัก และผลไม้กระป๋องประกอบด้วยแรงงานที่ทำการผลิตและแรงงานฝ่ายบริหาร ในโรงงานผลไม้ขนาดใหญ่ส่วนใหญ่จะเป็นอุตสาหกรรมสับปะรดกระป๋อง จะมีการจ้างงานประมาณ 7,700-8,000 คน จากการศึกษา² โรงงานผลไม้กระป๋องที่มีปริมาณวัตถุดิบป้อนโรงงานเพียงพอทำให้โครงสร้างการจ้างงานไม่เปลี่ยนแปลงการจ้างงานในอุตสาหกรรมผลิตผักและผลไม้กระป๋อง โดยเฉลี่ยจะมีอัตราส่วนการจ้างงานในระดับต่าง ๆ คือ

² SOCIAL RESEARCH INSTITUTE, KAMPHAENGPHET PINEAPPLE CANNING PROJECT (FEASIBILITY STUDY, CHULALONGKORN UNIVERSITY: SOCIAL RESEARCH INSTITUTE, DROCSERIAL (973)

ตารางที่ 2.16

ปริมาณการแปรรูปจากผลไม้สดในอุตสาหกรรม
ผักและผลไม้กระป๋องปี 2527-2528

ประเภทอาหารกระป๋อง	ปริมาณผลไม้ สด (ก.ก.)	เนื้อผลไม้ (ก.ก.)	จำนวน (หีบ)
1. ผักกระป๋อง			
ข้าวโพด	1,000	468	72-74
หน่อไม้ผัดตรง	1,000	435.6	55-58
2. ผลไม้กระป๋อง			
สับปะรด	1,000	200	24-25
เงาะ	1,000	379	63-66
เงาะสอดไส้สับปะรด	1,000	350	65-70
ลำไย	1,000	400	72-76

ที่มา: ข้อมูลเบื้องต้นจากการสำรวจ

หมายเหตุ 1 หีบมาตรฐาน = 24 กระป๋อง (ขนาด 20 ถอนซ์)

ตารางที่ 2.17

ราคาผักและผลไม้สดที่จำหน่ายการผลิตผักและผลไม้กระป๋องปี 2527

ผักและผลไม้สด	จังหวัดที่เพาะปลูก	ราคาบาท : กิโลกรัม	
		รวมบดเปลือก	บดเปลือก
หน่อไม้ผัดตรง	ปราจีนบุรี นครนายก ชลบุรี สระบุรี	3.50-5.00	
ข้าวโพดอ่อน	สมุทรสาคร นครราชสีมา ประจวบฯ ชุมพร สุโขทัย ลำปาง กำแพงเพชร แพร่ น่าน พะเยา เชียงราย ลำพูน เชียงใหม่ นครปฐม	4-5	20-23
สับปะรด	ประจวบฯ เพชรบุรี ชลบุรี ระยอง ลำปาง	1.50-2.50	-
กล้วย	เชียงใหม่ ลำพูน เชียงราย ลำปาง แพร่ อุดรดิตถ์ เพชรบูรณ์ สุโขทัย	17-18	-
เงาะ	สุราษฎร์ธานี จันทบุรี ตรัง ระยอง ชลบุรี ชุมพร นครศรีธรรมราช	3-3.50	-

ที่มา : สกัตการเพาะปลูกไม้ผลและไม้ยืนต้น กรมส่งเสริมการเกษตร

ในการทำงานปกติ 1 คาบเวลาเท่ากับ 8 ชั่วโมง จะมีแรงงานระดับบริหารวันละ 9.6 ของคนงานทั้งหมด คนงานที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตร้อยละ 5.8 และมีแรงงานที่ทำการผลิต ร้อยละ 84.6 ในฤดูหนาวลดคนเข้าโรงงานมากก็ขยายเวลาการผลิตออกเป็น 2 คาบสัดส่วน การใช้แรงงานประเภทต่าง ๆ จะเปลี่ยนไปเป็นการใช้แรงงานระดับบริหารร้อยละ 5 เจ้าหน้าที่ที่ไม่เกี่ยวข้องกับการผลิตร้อยละ 3 และคนงานที่ทำการผลิตร้อยละ 92.0

2.2.2.3 อุปสงค์ผักและผลไม้กระป๋องส่วนใหญ่จะเป็นอุปสงค์จาก

ต่างประเทศ หลักการรายใหญ่ คือ ประเทศสหรัฐอเมริกา สิงคโปร์ ญี่ปุ่น ออสเตรเลีย และประเทศยุโรปตะวันตก ตลาดต่างประเทศมีอุปสงค์ในสัปดาห์ละครั้งมากที่สุด พิจารณาได้จากมูลค่าการส่งออกผลไม้และผักบรรจุกระป๋อง ในตารางที่ 2.18 ในปี พ.ศ.2527 สัปดาห์มีการส่งออกปริมาณ 186,275,792 กิโลกรัม คิดเป็นมูลค่าถึง 2,846 ล้านบาท ในขณะที่มูลค่าการส่งออกผลไม้บรรจุกระป๋องทั้งหมดมีมูลค่าเท่ากับ 2,999.9 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ ลำไย เงาะ เงาะสดใส่สัปดาห์ มะม่วง มะละกอ ผลไม้ดอง กว๊ายฝรั่ง และผลไม้กระป๋องน้อยที่สุด อุปสงค์จากต่างประเทศ 5,605 กิโลกรัม ในปี พ.ศ.2527 สินค้ากระป๋องเป็นผลไม้กระป๋องหม้อตราเพิ่มจากปี พ.ศ.2526 มากที่สุด ทั้งในด้านปริมาณและราคาคือเพิ่มร้อยละ 876.5 และ 581.5 ตามลำดับ และคาดว่าในปี พ.ศ.2528 จะมีการส่งออกได้ลดลง กว๊ายกระป๋องจะเป็นสินค้าที่เป็นที่ต้องการของต่างประเทศเพิ่มขึ้นมาก คือ มีปริมาณเพิ่มขึ้นร้อยละ 966.8 และมูลค่าเพิ่มขึ้นร้อยละ 1,197.8 ส่วนในด้านผักบรรจุกระป๋อง ข้าวโพดอ่อนบรรจุกระป๋องมีอุปสงค์จากตลาดต่างประเทศมากที่สุด ทั้งปริมาณและมูลค่า คือ มีปริมาณเท่ากับ 4,482,337 กิโลกรัม มีมูลค่าถึง 101 ล้านบาท จากมูลค่าการส่งออกผักบรรจุกระป๋องทั้งหมด ในปี พ.ศ.2527 เท่ากับ 207 ล้านบาท รองลงมาได้แก่ หน่อไม้ พืชผักดอง แดงดองเค็ม เห็ดกระป๋อง พืชผักผลไม้ดองกระป๋อง มะเขือเทศกระป๋อง และหน่อไม้ฝรั่งกระป๋องมีอุปสงค์จากต่างประเทศน้อยที่สุด เห็ดกระป๋องมีอัตราการเพิ่มของอุปสงค์จากปีที่แล้วถึงร้อยละ 272.2 จากปี พ.ศ.2526 รองลงมาได้แก่ หน่อไม้ฝรั่ง และเห็ดกระป๋องจะยังคงมีอุปสงค์เพิ่มขึ้นในปี พ.ศ.2528 โดยมีอัตราเพิ่มร้อยละ 1,164.1 จะเห็นว่าในปีหนึ่ง ๆ อุตสาหกรรมผักและผลไม้กระป๋องสามารถหารายได้ให้แก่ประเทศมากมาย ในปี พ.ศ.2527 ผักและผลไม้กระป๋องทำรายได้ให้แก่ประเทศถึง 3,206.73 ล้านบาท

2.2.3 อุตสาหกรรมอาหารกระป๋อง เป็นอุตสาหกรรมขั้นสุดท้าย ของอุตสาหกรรมแผ่นเหล็กเคลือบดีบุกเช่นเดียวกับอุตสาหกรรมผัก และผลไม้กระป๋องอุตสาหกรรมอาหารกระป๋องส่วนใหญ่เป็นการผลิตเพื่อการส่งออก ประเทศไทยเริ่มส่งออกอาหารทะเลกระป๋องเมื่อปี 2515

2.2.3.1 อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง โรงงานที่ผลิตอาหารทะเลกระป๋องมีทั้งสิ้น 60 โรงงานในปี 2529 มีโรงงานที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุน 23 โรงงาน ดังแสดงในตารางที่ 2.19 มีกำลังการผลิตทั้งสิ้น 224,114 ตันต่อปี โรงงานส่วน

ตารางที่ 2.18
 งบประมาณและผลกำไรเบื้องต้น

ปริมาณ : ค่ากรัม
 มูลค่า : บาท

บัญชีการ	CODE	2527		2528 P (มค.-คค.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)			
						26 / 27		27 / 28 (มค.-คค.)	
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
งบกำไรสุทธิ									
งบกำไรสุทธิ	200601	186,275,792	2,846,211,521	154,364,365	2,711,924,701	37.2	52.1	-2.4	15.4
งบกำไรสุทธิ	200604	1,225,020	42,185,211	878,335	31,836,572	-28.5	-28.9	-8.7	-5.1
งบกำไรสุทธิ	200602	1,177,650	26,903,689	585,746	16,861,062	19.6	-6.7	-44.4	-28.1
งบกำไรสุทธิ	200605	740,339	20,988,295	812,925	24,441,253	-41.3	-40.0	21.7	32.4
งบกำไรสุทธิ	200606	333,829	7,128,754	335,992	7,846,743	43.2	33.4	3.8	13.9
งบกำไรสุทธิ	200607	282,151	5,792,021	112,252	2,369,377	111.5	127.8	-57.0	-55.4
งบกำไรสุทธิ	200111	74,216	943,868	68,962	1,079,299	118.1	20.1	-6.1	17.2
งบกำไรสุทธิ	200609	31,108	750,061	95,614	2,252,856	-25.6	-23.5	966.8	1,197.8
งบกำไรสุทธิ	200603	5,605	191,112	2,786	141,219	876.5	581.5	-50.3	-26.1
งบกำไรสุทธิ	200608	3,467	109,049	15,111	382,785	-	-	59.6	251.0
งบกำไรสุทธิ	200610	1,315,285	48,752,227	2,448,931	65,834,859	29.3	8.7	49.8	59.3
รวมผลกำไร									
รวมผลกำไร		191,464,462	2,999,955,808	159,721,019	2,864,970,726	35.6	46.4	-2.1	15.5

ตารางที่ 2.18 (ต่อ)

มูลค่า : บาท

รายการ	CODE	2527		2528 P (มค.-คค.)		อัตราการเปลี่ยนแปลง (%)			
		ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า	26 / 27		27 / 28 (มค.-คค.)	
						ปริมาณ	มูลค่า	ปริมาณ	มูลค่า
ผักบรรจุกระป๋อง									
ข้าวโพดอ่อน	200206	4,482,337	101,130,568	4,809,017	110,529,933	11.7	12.9	36.3	40.9
หน่อไม้	200203	8,557,902	91,971,394	12,031,111	138,079,357	45.8	12.4	92.3	110.6
พืชผักดอง	200112	429,604	10,107,874	1,554,970	26,053,234	-21.1	3.2	408.5	275.6
เห็ด	200202	34,185	1,698,415	352,986	10,848,496	272.2	439.7	1,164.1	639.9
แตงต๋อย เค็ม	200208	104,880	773,093	117,180	1,106,797	-39.9	-50.3	11.7	43.2
มะเขือเทศ	200201	15,998	239,745	600	14,836	-2.7	-72.0	-96.3	-93.8
หน่อไม้ฝรั่ง	200204	2,234	72,153	10,220	366,659	137.7	370.8	357.5	408.2
ถั่วลิ้มเค็ม	200205	-	-	-	-	-	-	-	-
ถั่วฝักยาว	200207	-	-	-	-	-	-	-	-
พืชผักในดอง	200219	21,243	780,664	162,257	2,573,716	-25.9	31.8	704.7	254.7
รวมผัก									
บรรจุกระป๋อง		13,648,383	206,773,906	19,038,341	289,573,028	28.1	12.0	85.5	87.8

P = ตัวเลขเบื้องต้น

ตารางที่ 2.19

ผู้ผลิตอาหารทะเลกระป๋องที่ได้รับการส่งเสริมการลงทุนปี 2529

บริษัทผู้ผลิต	วันที่ อนุมัติ	ที่ตั้งโรงงาน	กำลังการผลิต (ตัน/ปี)
1 บริษัทไทยรามสินพัฒนาอุตสาหกรรม จำกัด	7 พ.ค.28	สมุทรสาคร	32,000
2 บริษัทสุราษฎร์แค้นหนึ่ง จำกัด	12 มิ.ย.28	สุราษฎร์ธานี	7,500
3 บริษัททรอปิคอลแค้นหนึ่ง (ประเทศไทย) จำกัด	24 ธ.ค.28	สงขลา	9,450
4 บริษัทผลิตภัณฑ์ปลากระป๋องสยาม จำกัด	24 ธ.ค.28	สตูล	3,383
5 บริษัทสงขลาแค้นหนึ่ง จำกัด	24 ธ.ค.28	สงขลา	16,800
6 บริษัทเซาท์อีสท์เอเชียแพ็คเก็จจิ้งแค้นหนึ่ง	14 ม.ค.29	-	20,000
7 บริษัทห้องเย็นวิชัยวัฒนาหัดใหญ่ จก(ขยายโรงงาน)	19 พ.ย.28	สงขลา	1,900
8 บริษัทหูนีคอร์ดี จำกัด	16 ต.ค.27	สมุทรสาคร	25,600
9 บริษัทเบสแค้น จำกัด	20 พ.ค.29	สมุทรปราการ	9,594
10 บริษัทหัตถยาหัดอินดัสตรี จำกัด (ขยายโรงงาน)	20 พ.ค.29	สมุทรสาคร	27,260
11 บริษัทเอส.พี.โอ.แค้นหนึ่ง จำกัด	25เม.ย.29	สมุทรปราการ	980
12 บริษัทรอยหัด จำกัด	-	สมุทรปราการ	3,550
13 บริษัทหุมสลิมแค้นหนึ่งอินดัสตรี จำกัด	-	สมุทรสาคร	1,437
14 บริษัทไทยโอเวอร์ซีหัด จำกัด	-	กรุงเทพมหานคร	730
15 บริษัทหูนีเยนเสรี จำกัด	-	สมุทรปราการ	6,607
16 บริษัทหูนีเยนเต็ดทรานสปอร์ต (ประเทศไทย) จำกัด	-	ปัตตานี	1,890
17 บริษัทหูนีเยนแมนยูเพ็ดหู่จิ่ง จำกัด	-	สมุทรสาคร	44,611
18 บริษัทไทยแค้นหนึ่ง จำกัด	-	สมุทรสาคร	1,900
19 บริษัทแพนเอเชียหัด (1981) จำกัด	-	กรุงเทพมหานคร	1,930
20 บริษัทซาหัดล จำกัด	-	กรุงเทพมหานคร	2,000
21 บริษัทหอยแค้นชันส์ จำกัด	-	สมุทรปราการ	1,146
22 บริษัทหน้าเมียหัด จำกัด	-	ตราด	1500
23 บริษัทที.เค.อดสาหกรรมอาหาร จำกัด	-	กรุงเทพมหานคร	2346
รวม			224,114

ที่มา สำนักงานคณะกรรมการส่งเสริมการลงทุน

หมายเหตุ : กำลังการผลิตเฉพาะอาหารทะเลกระป๋อง ไม่รวมการผลิตสินค้าอื่น

ใหญ่จะตั้งอยู่ใกล้แหล่งวัตถุดิบในจังหวัดหัตตะเลทางภาคตะวันออกเฉียงเหนือของอาหารทะเลกระป๋องส่วนใหญ่จะเป็นปลากระป๋องมีปริมาณร้อยละ 78.87 ของอุปทานทั้งหมด นอกนั้นเป็นการผลิต ปลาหมึก กระป๋อง กุ้งกระป๋อง ปลากระป๋อง และหอยลายกระป๋อง ฯลฯ มีปริมาณร้อยละ 21.13 ของอุปทานทั้งหมด³

2.2.3.2 โครงสร้างต้นทุนการผลิต การผลิตอาหารทะเลกระป๋องมีวัตถุดิบที่สำคัญ คือ ปลาสดได้แก่ปลาโอแถบปลาโอตาปลาโอลายปลาหน้าครีบเหลือง และปลาหน้าครีบยาว ปลาดำโรด ปลาเมคเคอเรล นอกจากนี้ยังมีเครื่องปรุงรสต่างๆ ได้แก่ ซอสมะเขือเทศ น้ำมันพืช น้ำมันเกลือ ฯลฯ ในการผลิตต้นทุนวัตถุดิบที่มีมูลค่าสูง คือปลาสด มีการใช้ปลาสดประมาณว่า 100,000 ตันต่อปี

จากปริมาณความต้องการปลาสดเป็นจำนวนมากนี้ แหล่งผลิตปลาสดภายในประเทศไม่สามารถสนองความต้องการได้หมด มีเพียงร้อยละ 5 ของความต้องการทั้งหมดเท่านั้น ส่วนใหญ่นำเข้าจากต่างประเทศ ตารางที่ 2.20 แสดงให้เห็นว่าในปีหนึ่ง ๆ มีการนำเข้าสัตว์น้ำแช่แข็งเป็นปริมาณมากและมีอัตราเพิ่มขึ้นทุกปี ในปี พ.ศ.2524 มีปริมาณการนำเข้าสัตว์น้ำแช่แข็งเพื่อใช้ในการผลิตอาหารทะเลกระป๋อง 39,000 ตัน ในปี พ.ศ.2529 เพิ่มขึ้นเป็น 100,000 ตัน ปลาที่นำเข้าเพื่อใช้ในการผลิตปลาหน้า คือ ปลาพันธุ์โอแดงไทย (SKIPJACK) เป็นส่วนใหญ่ ประเทศไทยมีการจับสัตว์น้ำเป็นจำนวนมากในแต่ละปี แต่ก็ไม่เพียงพอสำหรับความต้องการของอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง ตารางที่ 2.21 แสดงปริมาณการจับปลาทะเลและสัตว์ทะเลต่าง ๆ เพื่อใช้เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง ในปีหนึ่งๆ มีการจับสัตว์ทะเลปริมาณหลายแสนตัน มีการจับปลาเป็นปริมาณมากที่สุดในช่วงแรก ๆ การจับปลาส่วนใหญ่จะใช้ประโยชน์ในอุตสาหกรรมปลาป่น ปลาที่จับได้นำมาใช้ในการอุตสาหกรรมปลากระป๋อง เป็นส่วนใหญ่เมื่อ 4-5 ปีที่ผ่านมาเท่านั้น ความต้องการสัตว์ทะเลทุกชนิดรวมกันทั้งหมดนำเข้าของอุตสาหกรรมนี้ รวมประมาณ 50,000-500,000 ตันต่อปี ในการผลิตอาหารทะเลกระป๋องโรงงานรับซื้อสัตว์ทะเลต่างๆ ตามราคา ดังแสดงในตารางที่ 2.22 ปลาโอลายมีราคาเพิ่มขึ้นมากจากราคา 4 บาทต่อกิโลกรัม ในปี พ.ศ.2516 เป็นราคา 15.56 บาทต่อกิโลกรัมในปี พ.ศ.2522 ปลาหมึกกล้วย หอยลาย และป๋า มีราคาเพิ่มขึ้นเร็วมากเช่นกัน คือ ในช่วงปี 2516 ถึงปี 2526 นั้น ปลาหมึกกล้วยราคา 3 บาทต่อ

³ กองเศรษฐกิจอุตสาหกรรม "อุตสาหกรรมปลากระป๋อง" รายงานภาวะเศรษฐกิจอุตสาหกรรมเฉพาะประเภทที่ 2528 (กรุงเทพฯ: สำนักงานปลัดกระทรวงอุตสาหกรรม, กันยายน 2528), หน้า 16

ตารางที่ 2.20

ปริมาณการนำเข้าสัตว์น้ำแช่แข็งเพื่อการผลิตอาหารทะเลกระป๋อง

ปี	ปริมาณ การนำเข้า (ตัน)	อัตราเพิ่ม (%)
2524	39,000	-
2525	34,000	-12.82
2526	48,000	41.18
2527	100,000	108.33

ที่มา : กรมศุลกากร

หมายเหตุ ตัวเลขปี 2527 เป็นตัวเลขประมาณการ

ตารางที่ 2.21

ปริมาณการจับปลาทะเลและสัตว์น้ำทะเลอื่น ๆ เพื่อใช้

เป็นวัตถุดิบในอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง

; ตัน

ปี	ปลา	ปูม้า	ปลาหมึก กล้วย	หอยลาย	รวม
2516	81,761	17,175	37,470	11,950	148,356
2517	123,320	24,239	42,055	13,806	203,420
2518	125,194	18,859	37,191	14,495	195,739
2519	224,986	19,815	36,163	23,300	304,264
2520	391,726	23,250	52,255	17,360	484,591
2521	300,012	24,760	52,067	10,654	387,493
2522	236,017	27,343	42,287	21,098	326,745
2523	177,944	29,334	39,827	35,131	282,236
2524	219,991	28,473	48,021	62,220	358,705
2525	223,224	25,032	70,583	38,859	357,698
2526	295,387	25,958	76,489	31,823	428,657

ที่มา : สถิติการประมงแห่งประเทศไทยปีต่าง ๆ และงานเศรษฐกิจการประมง
และแผนงาน กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

ตารางที่ 2.22

ราคาสัตว์ทะเลที่ใช้ในการผลิตอาหารกระป๋อง ปี พ.ศ. 2516-2526

หน่วย : บาท / กก.

ปี	ปลาโอตา	ปลาโอลาย	ปลาหลัง เขี้ยว	ปลาลัง	ปลาหู แขก	ปลาหมึก กล้วย	หอยลาย	ปูม้า
2516	4.00	-	0.70	4.50	1.50	3.00	1.80	3.50
2517	4.40	-	1.00	5.30	1.90	5.80	1.50	3.70
2518	5.80	-	1.72	5.40	1.95	6.00	1.54	3.73
2519	5.85	-	2.02	5.85	1.63	8.40	0.95	4.55
2520	6.78	-	2.29	5.99	3.13	13.27	1.10	6.67
2521	14.20	-	2.81	7.25	3.76	15.57	3.00	8.05
2522	15.56	20.60	2.31	6.56	3.55	15.57	1.67	8.10
2523	-	22.64	2.98	7.84	3.93	14.79	5.00	10.45
2524	-	24.57	-	6.60	4.00	15.74	10.00	23.00
2525	-	25.00	-	7.83	6.00	17.48	10.00	30.85
2526	-	24.30	-	6.91	6.85	20.00	10.00	35.00

ที่มา : งานเศรษฐกิจการประมงและวางแผน กรมประมง กระทรวงเกษตรและสหกรณ์

สถิติกรมประมงทะเล ปี 2523 และศูนย์สถิติการเกษตร สำนักงานเศรษฐกิจการเกษตร

กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ สถิติการเกษตรของประเทศไทย ปี 2526-2527

หมายเหตุ : ราคาปลาโอตาและโอลาย ปี 2516-2521 เป็นราคาเฉลี่ย ส่วนปี 2524-2526

ราคาปลาโอตาและโอลายเฉลี่ยด้วยราคาสัตว์ทะเลตั้งแต่ปี 2524-2526

ใช้ราคารฐานนิยม ณ สะพานปลากรุงเทพฯ และราคาปลาโอลายที่รวบรวมโดยกรมประมง

ในปี 2522-2523 อาจมีข้อบกพร่อง อันเนื่องมาจากการมีได้แยกประเภทของจุดประสงค์

ของการซื้อเพื่อใช้ในงานกิจการการผลิต โรงแรม กักตุนอาหาร หรือบริโภค โดยความจริง

ราคาปลาโอตาควรสูงกว่าปลาโอลาย

กิโลกรัมเพิ่มเป็น 20 บาทต่อกิโลกรัม หอยลายจาก 1.80 บาทต่อกิโลกรัม เพิ่มเป็น 10 บาทต่อกิโลกรัมในปี พ.ศ.2526 และมีราคา 3.50 บาทต่อกิโลกรัมเพิ่มเป็น 35 บาทต่อกิโลกรัม ส่วนสัตว์ทะเลอื่น ๆ มีการเพิ่มไม่มากนัก มูลค่าติดดินเป็นส่วนหนึ่งที่ทำให้ต้นทุนการผลิตเพิ่มขึ้น ทั้งนี้ขึ้นอยู่กับปริมาณจากการแปรปรวนของวัตถุดิบที่ใช้ในการผลิต จากตารางที่ 2.23 ปลาชารุณกระป๋อง เป็นอาหารทะเลกระป๋องที่ห่อตราผลตอบแทน จากการแปรปรวนวัตถุดิบที่คิดเป็นร้อยละ 56.5 และหอยลายกระป๋องที่ห่อผลตอบแทนต่ำที่สุด ประมาณร้อยละ 14.5 ในการผลิตหอยลายกระป๋องจึงต้องใช้หอยลายเป็นจำนวนถึง 48 กิโลกรัมต่อ 48 กระป๋องคือใช้กระป๋องละ 1 กิโลกรัม ในขณะที่ปลาชารุณใช้ปลาในการผลิตกระป๋องละ 0.23 กิโลกรัมเท่านั้น ทั้งนี้ต้นทุนในการผลิตต่อกระป๋องจะขึ้นอยู่กับปริมาณการแปรปรวน แล้วยังขึ้นกับราคาต่อหน่วยของอาหารทะเลกระป๋องแต่ละชนิดด้วย จากตารางที่ 2.24 จะเห็นว่าราคากระป๋องมีราคาสูงที่สุด เนื่องจากปริมาณการแปรปรวนของปัสตในการผลิตมีอัตราค่อนข้างต่ำ และราคาปัสตราคาสูง (ตาราง 2.22) และปลาชารุณกระป๋องมีราคาต่ำที่สุด เนื่องจากปริมาณจากการแปรปรวนปัสตมีอัตราสูงและราคาปลาต่ำ (ตารางที่ 2.22 ในการผลิตปลาชารุณกระป๋องใช้วัตถุดิบ ได้แก่ ปลาหลังเขียว ปลาลัง และปลาแหก ส่วนปลาโอคำ และโอลาย ใช้ในการผลิตปลาหน้ากระป๋อง) นอกจากสัตว์ทะเลต่าง ๆ แล้ว ในการผลิตยังประกอบด้วยเครื่องปรุงรสต่าง ๆ เช่น เกลือ น้ำมันพืช หรือน้ำมันสัตว์ ซอสมะเขือเทศหรือซอสพริก และผงชูรส เป็นต้น กล้องกระดาดยผัดหน่น 5 บาทต่อหีบและค่าฉลากปิดกระป๋องและกาวมัตหน่น 4.80 บาทต่อหีบ ในด้านแรงงานอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง มีโครงสร้างการจ้างงานใกล้เคียงกับโรงงานผักและผลไม้กระป๋อง เช่น ในโรงงานที่มีกำลังการผลิต 643,000 กล้องต่อปี จะมีการจ้างงานในสัดส่วน ดังนี้

ก. แรงงานที่เกี่ยวข้องกับการผลิตโดยตรง ได้แก่ คนงานที่ทำงานในโรงงาน มีจำนวน 720 คน เป็นหัวหน้าคนงาน 35 คน รวมเป็น 755 คน

ข. เจ้าหน้าที่บริหารและการตลาดประกอบด้วยผู้จัดการฝ่ายโรงงาน 1 คน หัวหน้าฝ่าย 3 คน หัวหน้าแผนก 8-10 คน เจ้าหน้าที่ควบคุมคุณภาพ 32 คน หัวหน้าคนงาน 6 คน เจ้าหน้าที่ฝ่ายบุคคลและธุรการ 60 คน อื่น ๆ (คนขับรถ ยาม) ประมาณ 4-6 คน รวมทั้งสิ้นประมาณ 115-117 คน อุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋องนมลูกจ้างร้อยละ 86.5 พนักงานทั่วไปร้อยละ 12 และที่เหลือน้อยร้อยละ 1.5 เป็นพนักงานบริหาร และได้อัตราค่าจ้างของโรงงานผลิตอาหารทะเลกระป๋องที่มีการจ้างงาน 100-1,329 คน ดังแสดงในตารางที่ 2.25 คนงานในระดับบริหารมีรายได้เฉลี่ยระหว่าง 11,000 ถึง 14,000 บาทต่อเดือน พนักงานทั่วไปมีรายได้ประมาณ 3,200 ถึง 3,600 บาทต่อเดือน และลูกจ้างมีรายได้ 1,500 ถึง 1,900 บาทต่อเดือน รายได้เฉลี่ยที่ระดับมีอัตราเพิ่มขึ้น ในปี 2525/26 ระดับบริหารมีรายได้เพิ่มมากที่สุด รองลงมาคือลูกจ้างและสุดท้ายคือ พนักงานทั่วไป โดยมีอัตราเพิ่มเท่ากับ 10, 7.5 และ 7 ตามลำดับ

ตารางที่ 2.23

ปริมาณการแปรรูปจากการแปรรูปวัตถุดิบ

ชนิดของอาหารทะเล กระป๋อง	ขนาดการ บรรจุ กระป๋อง (กรัม)	จำนวน กระป๋อง ต่อหีบ	น้ำหนัก สุทธิต่อ กล่อง (กก.)	น้ำหนักของ วัตถุดิบ ที่เข้าต่อ กล่อง (กก)	อัตรา การแปรรูป (CF) (%)
1. ปลาซาร์ดีนกระป๋อง	130	100	13.00	23.00	56.50
2. ปลาแมคเคอเรลกระป๋อง	135	100	13.50	25.50	52.90
3. ปลาหมึกกระป๋อง	145	48	6.96	15.00	46.40
4. ปลาโอตา	135	48	6.48	22.80	28.40
5. ปลาโอลาย	130	48	6.24	24.00	26.00
6. กุ้งกระป๋อง	145	48	6.96	34.00	20.50
7. ปูกระป๋อง	145	48	6.96	42.00	16.60
8. หอยลายกระป๋อง	145	48	6.96	48.00	14.50

ที่มา : จากการสำรวจ

ตารางที่ 2.24

ราคาต่อหน่วยของอาหารทะเลกระป๋องบางชนิด

บาท : กิโลกรัม

ชนิดของสัตว์ทะเล	2527	2528
หอยลายกระป๋อง	45.13	42.03
ปูกระป๋อง	114.72	115.29
กุ้งกระป๋อง	78.88	87.86
ปลาซาร์ดีนกระป๋อง	24.82	29.51
ปลาทูน่ากระป๋อง	46.52	52.99

ที่มา : ข้อมูลเบื้องต้นจากการส่งออก กรมศุลกากร

ตารางที่ 2.25

อัตราค่าจ้างเฉลี่ยของพนักงานและลูกจ้างในอุตสาหกรรมอาหารทะเลกระป๋อง

ระดับของพนักงาน	รายได้			ร้อยละของการเปลี่ยนแปลง	
	เฉลี่ยต่อเดือน				
	2524	2525	2526	2524/25	2525/26
พนักงานฝ่ายบริหาร (เฉพาะที่เป็นคนไทย)	11,963	12,607	13,870	5.4	10.0
พนักงานทั่วไป	3,276	3,300	3,530	1.0	7.0
ลูกจ้าง	1,517	1,730	1,860	7.1	7.5

หมายเหตุ: เป็นเงินที่รวมเงินได้พิเศษอื่น ๆ ไว้ด้วย เช่น โบนัส ฯลฯ

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย รายงานการศึกษาอุตสาหกรรม

สัปดาห์แปรรูป กุมภาพันธุ์ 252 ตารางที่ 2.4 หน้า 30

2.2.3.3 อบสงคอาหารทะเลกระป๋อง อบสงคส่วนใหญ่เป็นอบสงค
 จากต่างประเทศ ประเทศที่มอบสงคอาหารกระป๋องของไทยมากที่สุด คือ สหรัฐอเมริกา
 รองลงมาได้แก่ ประเทศมาเลเซีย ฟิลิปปินส์ ประเทศกลุ่มตะวันออกกลาง ตามลำดับ จากตาราง
 ที่ 2.26 แสดงถึงอบสงคผลผลิตอาหารทะเลกระป๋องชนิดต่างๆ ปลาหมึกมีอบสงคมากที่สุดทุกปี
 ส่วนปลาหมึกกระป๋องมีอบสงคจากต่างประเทศน้อย อบสงคอาหารทะเลกระป๋องทั้งสิ้นในปี
 พ.ศ.2527 มีปริมาณ 110,467 ตัน คิดเป็นมูลค่า 5,859 ล้านบาท และเพิ่มขึ้นในปี 2528
 เป็น 132,486 ตัน มูลค่า 7,346 ล้านบาทนับได้ว่าเป็นสินค้าที่หารายได้ให้แก่ประเทศในป็นหนึ่งๆ
 เป็นมูลค่าหลายพันล้านบาท โดยรัฐบาลเข้าแทรกแซงในด้านภาษีเพื่อส่งเสริมอุตสาหกรรมนี้ ได้
 มีมาตรการกีดกันการนำเข้าสินค้าอาหารทะเลกระป๋อง โดยเก็บภาษีนำเข้าปลากระป๋องส่งถึง
 ร้อยละ 58 (ราคา C.I.F.)

ตารางที่ 2.26

ปริมาณและมูลค่าอุปสงค์อาหารทะเลกระป๋อง ปี 2527-2528

ประเภทอาหาร ทะเลกระป๋อง	2527		2528		2529	
	ตัน	ล้านบาท	ตัน	ล้านบาท	ตัน	ล้านบาท
ปลาทูน่า	39,862	1,854	87,134	4,620	69,420	3,739
ปลาซาร์ดีนส์	2,412	60	3,012	92	2,011	56
ปลาชนิดอื่น ๆ	39,145	1,782	12,798	492	8,218	299
ปลาหมึก	1,805	66	1,102	47	420	17
หอยลาย	6,710	303	8,462	305	5,603	163
ปู	6,988	801	6,378	700	3,580	360
กุ้ง	11,631	917	12,231	1,029	6,879	548
อื่น ๆ	1,914	74	1,369	61	609	25
รวม	110,467	5,857	132,486	7,346	96,740	5,207

ที่มา : สถิติกรมศุลกากร

หมายเหตุ : ตัวเลขปี 2529 เป็นตัวเลขเบื้องต้นเดือนมกราคม-มิถุนายน